

POLSKIE
MARKI
TURYSTYCZNE

eno
TARNOWSKIE

enoTARNOWSKIE przyroda

foto: Piotr Wróbel

POLSKA
ORGANIZACJA
TURYSTYCZNA

WWW.ENOTARNOWSKIE.PL

Wydawca:

Tarnowska Organizacja Turystyczna

Autorzy tekstów:

Paweł Rybak, Ewa Kubaczyk

Konsultacja i korekta merytoryczna:

Marcin Pałach, Jan Czaja

Opracowanie graficzne, skład:

Tomasz Olendzki

Studio graficzne Magazynu Świat, Podróże i Kultura

Korekta:

Ewa Kubaczyk

Fotografie:

Krzysztof Gzyl, Jan Czaja, Damian Radziak, Piotr Wróbel,
arch. gminy Wietrzychowice, arch. Urzędu Miasta Tarnowa,
Tarnowskiego Centrum Informacji
i Tarnowskiej Organizacji Turystycznej

Tarnowska Organizacja Turystyczna od ponad dziesięciu lat promuje lokalne produkty. To my wykreowaliśmy nową markę Pogórza – enoTARNOWSKIE, która w 2019 roku stała się jednym z dziesięciu „Najlepszych Produktów Turystycznych” Polskiej Organizacji Turystycznej, a w 2022 roku otrzymała tytuł „Polska Marka Turystyczna”.

Projekt „Polskie Marki Turystyczne” został opracowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki we współpracy z Polską Organizacją Turystyczną i zakłada stworzenie pakietów produktów turystycznych, tworzących jedną, spójną całość promowaną jako marka turystyczna. Obecnie w Polsce funkcjonuje dziewięć Polskich Marek Turystycznych, w tym enoTARNOWSKIE!

Obszar działania Tarnowskiej Organizacji Turystycznej, zarządcy marki enoTARNOWSKIE, obejmuje rejon wschodniej Małopolski – powiaty dąbrowski, tarnowski, brzeski oraz miasto Tarnów. Obszar dobrze skomunikowany, przez który przebiega autostrada A4 od Śląska przez Kraków do Rzeszowa i dalej w kierunku Ukrainy, linia kolejowa zapewniająca bezpośrednie połączenia z Krakowem, Wrocławiem, Poznaniem, Warszawą, Trójmiastem, a także z Berlinem, Wiedniem czy Pragą. W odległości niecałej godziny jazdy samochodem znajdują się dwa międzynarodowe porty lotnicze Kraków Airport w Krakowie Balicach oraz Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka.

To także jeden z najlepiej prezentujących się w Małopolsce regionów, jeśli chodzi o infrastrukturę rowerową. Głównym

szlakiem rowerowym jest wciąż rozbudowywany szlak EnoVelo biegnący przez okolice Tarnowa i Brzeska i łączący główne atrakcje kulturowe i przyrodnicze regionu z winnicami rozpoczętymi na nasłonecznionych wzgórzach Pogórza Wiśnickiego, Rożnowskiego i Ciężkowickiego. EnoVelo jest dobrze skorelowany z małopolskimi odcinkami międzynarodowych tras rowerowych: VeloDunajec (jedną z najbardziej malowniczych tras w Polsce), Wiślaną Trasą Rowerową (prowadzącą wzdłuż Wisły), VeloMetropolis/EuroVelo 4 (łączącą Tarnów, Kraków i Oświęcim), VeloNatura/EuroVelo 11 (nią dojedziemy do Czchowa, Zakliczyna, Zgłobiec, Szczepanowa i Dąbrówki). Wszystkie szlaki opatrzone są infrastrukturą, przede wszystkim MOR-ami, czyli punktami postojowymi, przy których można odpocząć, schronić się przed deszczem, a także dokonać drobnych napraw.

Renesansowe kamienice na rynku w Tarnowie

Enomeleksem po Tarnowie

Zabytkowy autobus przed tarnowskim dworcem kolejowym

enoTARNOWSKIE zaprasza

Witajcie w regionie winiarskim enoTARNOWSKIE, którego stolicą jest miasto Tarnów. Czekają na Was wspaniała przyroda pełna smaku i niesamowitych doznań. Zanurcie się w magicznym świecie natury, kultury i rozrywki. Przygotowaliśmy dla Was niezwykłą ofertę, która z pewnością spełni Wasze oczekiwania i pozwoli na pełne odprężenie.

Tym, co stanowi o unikalności enoTARNOWSKIE, jest fakt, że obejmuje swoim zasięgiem znaczną część terenu dawnego województwa tarnowskiego, z jego bogatą historią materialną i niematerialną oraz wyjątkową przyrodą.

I choć motywem przewodnim projektu jest enoturystyka, to przecież stanowi ona jedynie nić, wzdłuż której będzie się snuć opowieść o najcieplejszym regionie Polski – wschodniej części województwa małopolskiego, bo przecież Tarnów to Polski Biegun Ciepła!

Najwyższa, wieloletnia, średnia temperatura w kraju:	+8,8°C
Najdłuższe termiczne lato:	118 dni
Polski rekord ciepła we wrześniu:	+36,8°C (1 września 2015 r.)
Długość okresu wegetacyjnego:	225–230 dni
Usłonecznienie:	1573 godziny
Liczba dni bezchmurnych:	55

fot.: Damian Rączniak

Park Strzelecki w Tarnowie

fot.: Krzysztof Gzył

Fontanna w Parku Sanguszków w Tarnowie

fot.: Damian Rączniak

Fontanna Hebe z lwami w Parku Strzeleckim w Tarnowie

W zgodzie z naturą

Małopolska, a szczególnie okolice Tarnowa, to najdynamiczniej rozwijający się region winiarski w Polsce. Wpływają na to przede wszystkim warunki klimatyczne i geograficzne tej części naszego kraju. Sam Tarnów uważany jest za polski biegun ciepła, ze średnioroczną temperaturą sięgającą 8,8 stopni Celsjusza. Rekordowe są także liczba dni słonecznych oraz długość okresu wegetacyjnego. Dodając do tego łagodność stoków Pogórza o odpowiedniej ekspozycji i nachyleniu oraz jakość gleby, otrzymujemy optymalne warunki do uprawy winorośli. Kilkadziesiąt winnic działających na terenie enoTARNOWSKIE sprawia, że region bywa nazywany „polską Toskanią”.

ZIELONY TARNÓW

W Tarnowie funkcjonuje łącznie trzynaście parków miejskich, z których na szczególną uwagę zasługują: Park Strzelecki, Park Sanguszków, park na Górze św. Marcina oraz Planty Ko-

lejowe. W mieście znajdziemy także rezerwat leśny „Debrza” o statusie rezerwatu częściowego, utworzony w celu ochrony stosunkowo mało zniekształconego lasu lipowo-dębowego: najstarsze spośród występujących tu lip i dębów mają około

300 lat! Rezerwat obejmuje obszar 9,5 ha i niegdyś stanowił część dóbr książąt Sanguszków. Występują tu licznie rośliny podlegające ochronie gatunkowej: bluszcz pospolity, wawrzynek wilcze łyko, kopytnik pospolity, kruszyna pospolita, konwalia majowa, pierwiosnka wyniosła oraz różne gatunki małych kręgowców.

PARK STRZELECKI

Jest najstarszym parkiem miejskim, założonym w 1866 roku jako Ogród Strzelecki Bractwa Kurkowego. Zajmuje powierzchnię 8,13 ha i utrzymany jest w stylu angielskim. Drzewostan, oprócz rodzimych gatunków, składa się z drzew sprowadzonych z zagranicy, takich jak: tulipanowiec amerykański, platan, choina kanadyjska czy rosnące obok wodotrysku daglezione, miłorzęby japońskie i kasztanowce białe. Dominującym gatunkiem jest klon. Występują tu wszystkie

Mauzoleum gen. Józefa Bema w Tarnowie

trzy gatunki rodzime – klon zwyczajny, jawor i polny oraz kilka obcych – srebrzysty, jesionolistny czy rzadko spotykany w Polsce klon kapadocki. Niektóre drzewa pochodzą jeszcze z pierwotnych nasadzeń, a więc mają około 150 lat. W północnej części parku znajduje się staw, pośrodku którego zbudowano mauzoleum według projektu Adolfa Szyszko-Bohusza.

Tam w 1929 roku złożono szczątki generała Józefa Bema, ekshumowane z cmentarza w Aleppo. Po stronie południowej stoi neogotycki budynek, pierwotnie siedziba i strzelnica Towarzystwa Strzeleckiego. Po ostatniej renowacji ulokowano w nim Galerię Miejską Biura Wystaw Artystycznych. Warto nadmienić, że Park Strzelecki wchodzi w skład Małopolskiego Szlaku Ogrodów – projektu, który łączy ponad 40 założen ogrodowych od Muszyny przez Kraków, Oświęcim po Sądeczynę i Podhale. Pokazuje miejsca niebanalne, z ciekawą

Park Piaskówka w Tarnowie

ofertą, widokami zapierającymi dech w piersiach, a często też edukacyjne lub terapeutyczne (jak tutejszy Sensoryczny Ogród Sztuki).

PLANTY KSIĄŻĘCE

Planty Kolejowe im. Józefa Jakubowskiego, zlokalizowane pomiędzy ulicami Krakowską i Dworcową, powstały w latach 60. XIX wieku. Sąsiadowały z browarem książąt Sanguszków, zwane więc były „Książęce”. Z biegiem lat podupadły, stały się niebezpiecznym miejscem przyciągającym tzw. element. Dawną świetność przywróciło im ulokowanie na tym miejscu klubu sportowego MKS Tarnovia, dzięki któremu powstało tu boisko sportowe.

Drzewostan Plant tworzą w zdecydowanej większości drzewa liściaste. Na uwagę zasługują potężne kasztanowce w części

Pałac Strzelecki w Tarnowie

południowej. W części zachodniej zobaczyć można sumaki octowce oraz sędziwą, ponad metrowej średnicy surmię, która dolnymi konarami podpiera się o ziemię. Planty zostały uznane za pomnik przyrody w 1993 roku. W pobliżu znajduje się dworzec kolejowy (budynek uznawany jest za secesyjną perłę), z którego 14 czerwca 1940 roku wyruszył transport z pierwszymi więźniami obozu KL Auschwitz.

PARK NIEPODLEGŁOŚCI

Park na Górze św. Marcina, a dokładnie „Park Niepodległości Miasta Tarnowa im. Romana Księcia Sanguszki powstańca 1831 roku – Sybiraka”, utworzono na północnym stoku góry uznawanej za najbardziej na północ wysunięte wzniesienie Karpat. Las, który składa się głównie z dębów, buków i jesionów, nosi cechy buczyny karpackiej, czyli pozostałości dawnych puszczy porastających Karpaty.

Kościółek św. Marcina na Górze św. Marcina w Zawadzie

To tutaj znaleźć można najwyższy w Polsce, siódmy pod względem wysokości na świecie, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* oraz najwyższy znany w Polsce i na świecie dąb szypułkowy *Quercus robur*. Wiek najstarszych drzew szacuje się na 120–140 lat. Na terenie parku znajduje się restauracja, plac zabaw oraz ruiny zamku Tarnowskich.

Poniżej linii drzew wybudowano basen letni, tężnię solankową, plac zabaw, Bike Park (4 trasy rowerowe „singletracki” o różnym stopniu trudności) oraz Centrum Biegowe Marcinka (z trasami do biegania, jazdy na rolkach, nordic walkingu i narciarstwa biegowego). Z ruin zamku roztacza się wspaniała

Pałac Sanguszków w Tarnowie

panorama Tarnowa, a przy dobrej pogodzie zobaczyć można odległe szczyty Tatr. Powyżej parku, tuż za granicą miasta, znajdziemy drewniany kościółek św. Marcina.

PARK SANGUSZKÓW

Został założony na początku XIX wieku wokół powstającego tzw. pałacu letniego książąt Sanguszków. Wielokrotnie przekształcany, dziś ma charakter parku krajobrazowego w typie romantycznym. Na północ od pałacu, na terenie, który zajmuje starodrzew, znajdował się staw. Natomiast część południowa to teren zagospodarowany w typie ogrodu włoskiego, z niedawno odremontowaną fontanną i statuą Merkurego. W dwu-

Ruiny zamku na Górze Świętego Marcina

dziestoleciu międzywojennym funkcjonował tu także tor wyścigów konnych, na którym trenowano konie arabskie ze słynnej księżęcej hodowli. Na opadającym łagodnie na południe stoku Sanguszkowie założyli oranżerię i uprawę winorośli.

WINO „MADE IN TARNÓW”

To właśnie tam znajduje się najcieplejsze miejsce w Tarnowie. Dziś tereny te są we władaniu miasta, które postanowiło powrócić do tradycji produkcji wina. Na 7 hektarach winiarze zrzeszeni w Małopolskim Stowarzyszeniu Winiarzy zasadzili ponad 30 tys. krzaków winnych, z których docelowo ma być produkowane do 30 tys. butelek wina rocznie.

Park Biegowy Marcinka

Harcerska 1, 33-100 Tarnów

+ 48 14 622 07 10

www.tosir.com.pl

Urząd Miasta Tarnowa

ul. Mickiewicza 2, 33-100 Tarnów

+ 48 14 688 24 00

www.tarnow.pl

Małopolskie Stowarzyszenie Winiarzy

ul. Jana Pawła II 11, 33-180 Gromnik

+ 48 790 231 500

www.malopolskiewiniarstwo.pl

fot.: Krzysztof Gzył

Ciężkowicko-Rożnowski Park Krajobrazowy

fot.: Krzysztof Gzył

Kamień „Grzyb”

fot.: Krzysztof Gzył

Skałka „Czarownica” w Skamieniałym Mieście w Ciężkowicach

enoTARNOWSKIE pogórze

Najciekawsze przyrodniczo i geologiczno rejonu enoTARNOWSKIE znajdziemy na terenie pięknego, a często niedocenianego tutejszego fragmentu Pogórza Karpackiego. Urozmaicona rzeźba terenu, malownicze przełomy rzek, chronione gatunki roślin, a przede wszystkim zbocza porośnięte winoroślą – tego nie zobaczysz nigdzie indziej!

Pogórza Ciężkowickie, Rożnowskie i Wiśnickie leżą na południe od Tarnowa i stanowią część Pogórza Karpackiego. To region o urozmaiconym krajobrazie, który charakteryzuje się bujną roślinnością, malowniczymi widokami i różnorodnymi ekosystemami. Obszar ten jest częściowo porośnięty lasami, w których dominują gatunki liściaste, takie jak buki, dęby, jawory, klony i lipy, choć występują tu również lasy mieszane z dodatkiem sosen, świerków i modrzewi. Zamieszkują je je-

lenie, dziki, lisy, zające, sarny i różne gatunki ptaków. Funkcjonują tutaj trzy parki krajobrazowe: Ciężkowicko-Rożnowski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Pasma Brzanki oraz Wiśnicko-Lipnicki Park Krajobrazowy. Ponadto liczne rezerваты i pomniki przyrody oraz obszary chronionego krajobrazu. To dobra propozycja dla osób lubiących spacerować, wycieczki rowerowe, piękne krajobrazy i wypoczynek raczej w rytmie slow – pełen nowych doświadczeń, z dużą dawką relaksu i obcowania z naturą.

SKAMIENIAŁE MIASTO I NIE TYLKO

Ciężkowicko-Rożnowski Park Krajobrazowy został utworzony w 1995 roku i zajmuje powierzchnię ponad 17 ha. Położony jest w widłach rzek Białej i Dunajca, obejmując najcenniejsze pod względem przyrodniczym, krajobrazowym i kulturowym fragmenty zachodniej części Pogórza Ciężkowickiego. Jego najbardziej znaną atrakcją przyrodniczą jest rezerwat Skamieniałe Miasto w Ciężkowicach. Ochroną objęty jest szereg wychodni skalnych z piaskowca ciężkowickiego, które w wyniku naturalnych procesów erozji przybrały fantazyjne formy przypominające ludzi czy zwierzęta. Niektóre z nich posiadają zwyczajowe nazwy, np. Skałka z krzyżem, Grzybek, Baszta Paderewskiego, Piramidy, Grunwald czy Czarownica. Skamieniałe Miasto można zwiedzać pieszo wytyczonym szlakiem. Wycieczkę po rezerwacie warto zakończyć w romantycznym Wąwozie Czarownic z wodospadem, którego wody rozbijają się o dwa progi

fot.: Piotr Wróbel

Park Zdrojowy i Ogród Sensoryczny w Ciężkowicach

fot.: Piotr Wróbel

Ścieżka w Koronach Drzew w Ciężkowicach

fot.: Damian Radziak

Dwór Ignacego Jana Paderewskiego w Kąsnej Dolnej

zbudowane z piaskowca ciężkowickiego o łącznej wysokości 14 m. Kilka kilometrów od Skamieniałego Miasta, po drugiej stronie Ciężkowic, znajduje się najnowsza atrakcja turystyczna – Ścieżka w Koronach Drzew. To kilometrowa trasa opatrzona 8 przystankami edukacji ekologicznej, leśnej i przyrodniczej, 6 niewielkimi przystankami sprawnościowymi, a także punktami widokowymi. W najwyższym miejscu wznosi się 22 metry ponad poziom gruntu. Ścieżka wraz z Małopolskim Centrum Edukacji Ekologicznej w Ciężkowicach i łączącym je Szlakiem Nietoperzowym są elementem projektu pn. „ZIEMIA – WODA – POWIETRZE”. To idealna propozycja na rodzinne poznawanie regionu i jego największych przyrodniczych skarbów.

PARK ZDROJOWY I OGRÓD SENSORYCZNY

Po wschodniej stronie Ciężkowic usytuowany jest Park Zdrojowy i Ogród Sensoryczny (w ramach Małopolskiego Szlaku

Ogrodów), gdzie warto skorzystać z dobrodziejstwa wód leczniczych. Nie można także pominąć wizyty w nowoczesnym Muzeum Przyrodniczym, które prezentuje bogactwo pogórzeńskiej fauny i flory. Na zakończenie warto odwiedzić też wieżę widokową w Bruśniku (6,5 km od Skamieniałego Miasta). To bardzo dobry punkt widokowy na Pogórze Rożnowskie, Pogórze Ciężkowickie (w tym Pasma Brzanki), Beskid Niski i oczywiście na Skamieniałe Miasto i Ciężkowice.

CENTRUM PADEREWSKIEGO

Park Paderewskiego (wchodzący w skład Centrum Paderewskiego) w Kąsnej Dolnej jest częścią wspomnianego już Małopolskiego Szlaku Ogrodów. Tutejszy ogród, zbudowany w stylu angielskim, wypełniają lipy, dęby szypułkowe i wiele innych gatunków drzew, w tym tych rzadszych, jak świerk serbski, jesion zwisający czy sosna kanadyjska. Cenne są starodrzewy,

właszcza 300-letnie dęby. Sam dwór w Kąsnej to jedyna zachowana w świecie posiadłość, w której Ignacy Jan Paderewski mieszkał i tworzył; jego postać przybliżyła stała ekspozycja poświęcona patronowi Centrum.

ŚLADAMI PENDERECKIEGO

Niezwykłą osobliwością jest arboretum w Lusławicach, które znajduje się na terenie posiadłości Krzysztofa Pendereckiego. Choć początki wioski sięgają XIII wieku, w historii zapisała się parę razy, raz dzięki braciom polskim, którzy w XVI wieku znaleźli tu schronienie i stworzyli akademię ariańską, drugi – dzięki Jackowi Malczewskiemu, który dwór w Lusławicach uwiecznił na swoich obrazach. W końcu lusławicki zespół dworsko-parkowy zakupił Krzysztof Penderecki. Na 16 ha parku otaczającego dworek Mistrz zaaranżował ponad 2000 gatunków drzew i krzewów. Część okazów artysta zwoził sukcesywnie przez

fot.: Piotr Wróbel

Arboretum w Lusławicach

fot.: Krzysztof Gzyl

Kamienie Brodzińskiego

fot.: Krzysztof Gzyl

Zespół dworsko-parkowy w Brniu

wiele lat ze swoich licznych podróży. Nigdzie indziej w Małopolsce muzyka i przyroda nie splatają się ze sobą tak silnie. Dodatkową atrakcją jest możliwość zwiedzania multimedialnej wystawy poświęconej twórczości kompozytora.

WIŚNICKO-LIPNICKI PARK KRAJOBRAZOWY

Uznaje się go za jeden z najbogatszych pod względem kulturowym parków w Małopolsce. Obejmuje zasięgiem głównie teren Pogórza Wiśnickiego, a także (na południu) Beskidu Wyspowego. To malownicze wzgórze, doliny rzeczne, jary i torfowiska. W Lipnicy Murowanej znajduje się pomnik przyrody nieożywionej „Kamienie Brodzińskiego”, czyli malownicza grupa dziewięciu ostańców skalnych położona w szczytowych partiach wzgórza Paprotna. Nazwane one zostały na cześć poety Kazimierza Brodzińskiego, który tam właśnie znajdował azyl, szukając odosobnienia i miejsca do kontemplacji i zadumy.

IMPONUJĄCA FAUNA I FLORA

W lasach Pogórza Wiśnickiego dominują buk, sosna, jodła i dąb, występuje też wiele rzadkich gatunków roślin, jak ciemiężca zielona, goryczka krzyżowa, podkolan biały oraz storczyki. Miejsce to wybrały sobie za swój dom ryjówki, gronostaje, łasice i wydry. Szczególnym zjawiskiem jest obecność wielu gatunków nietoperzy, takich jak gacek szary, gacek wielkouch, mroczek późny. Upodobały sobie np. podziemia wiśnickiego zamku.

WYPOCZYNEK NAD WODĄ

Miłośnikom wypoczynku nad wodą lub wędkarstwa proponujemy wyjazd nad Białą i Dunajec. Obie rzeki pozostają nieuregulowane, z naturalnym przebiegiem. Dzięki temu są ostoją wielu rzadkich gatunków ryb, siedliskiem i miejscem żerowania dzikich zwierząt – ssaków i ptaków. Można również nimi spłynąć kajakiem lub pontonem.

Na terenie Pogórza Rożnowskiego znajdują się dwa sztuczne jeziora – Rożnowskie i Czchowskie. Oba są zagospodarowane, z kąpieliskami, miejscami noclegowymi, polami namiotowymi i bazą gastronomiczną.

ZIELONE SKARBY REGIONU

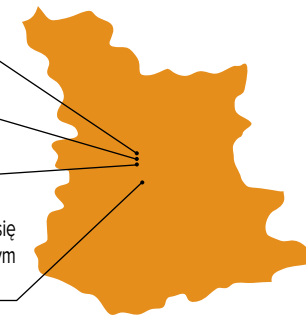
Na terenie gminy Tarnów, w miejscowości **Poreba Radlna**, w lesie na Plebańskim, zwanym Księżym Lasem, znajdują się:

drugi najwyższy w Polsce i na świecie okaz bluszczu pospolitego *Hedera helix*

druga najwyższa w Polsce wiśnia ptasia (czereśnia) *Prunus/Cerasus avium*

trzeci najwyższy w Polsce grab pospolity *Carpinus betulus*

W **Dąbrówce Szczepanowskiej** (gmina Pleśna), znajduje się najwyższy buk w Polsce, który jest jednocześnie najwyższym dotąd zmierzonym drzewem liściastym w naszym kraju.

fot.: Damian Radziak

EnoVelo na enoTARNOWSKIE

fot.: Damian Radziak

enoTARNOWSKIE dla każdego

fot.: Damian Radziak

Winnica Uroczysko

enoTARNOWSKIE = enoturystyka

Malownicze tereny Przedgórze Karpackiego, na styku Kotliny Sandomierskiej i Pogórza Ciężkowicko-Różnowskiego, tworzą idealny klimat dla uprawy winorośli. Z roku na rok przybywa coraz więcej winnic, które wspólnie tworzą najlepszy produkt turystyczny „polskiej Toskanii” – enoturystykę.

Przyroda to także wspaniałe winnice rozpościerające się na wzgórzach okolic Tarnowa. Sięgając po tradycje, które wyrosły jeszcze z czasów średniowiecza, od kilku lat na wzniesieniach pod Tarnowem, pięknie nasłonecznionych i z odpowiednią glebą opartą na fliszu podkarpackim znów odradzają się profesjonalnie prowadzone plantacje winnej latorośli. Większość winnic to niewielkie, rodzinne przedsięwzięcia, którym z całym sercem oddają się pasjonaci winiarstwa. Zapraszają oni gości

do swych gospodarstw, oferując spotkania, zwiedzanie, a często również nocleg w agroturystyce. Dzięki tym spotkaniom, degustacjom i warsztatom turyści mają okazję zdobyć wiedzę o tym szlachetnym trunku i szeroko pojętej kulturze winiarskiej.

PRAWDA NIE TYLKO W WINIE

W tym miejscu warto wspomnieć o gminie Pleśnej, leżącej w obrębie enoTARNOWSKIE, która nazywana jest (nie bez

przyczyny) „zagłębiem owoców miękkich”. Od niepamiętnych czasów tutejsi sadownicy trudnili się uprawą owoców, zaś pasieki pełne były naturalnego pszczelego miodu. Co roku te tradycje podtrzymuje Święto Owoców i Produktów Pszczelich Gminy Pleśna, które odbywa się w lipcu razem z „Pleśnieńskim Bachusem” – imprezą prezentującą ofertę enoturystyczną regionu. Największą atrakcją święta jest możliwość skosztowania wyśmienitych potraw, wypieków, nalewek, win, miodów i innych lokalnych smakołyków.

WYJĄTKOWE ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Północ regionu tarnowskiego to przede wszystkim rezerwat przyrody Lasy Radłowskie utworzony dla ochrony szafranu spiskiego (*Crocus scepusiensis BORBAS*). To także liczne wyrobiska pożwirowe, które – regularnie zarybiane – stanowią idealne łowiska. Część akwenów jest również udostępnia-

fot.: arch Gmina Wietrzychowice

Cypel w Nowopolu

na do celów rekreacyjnych. Niezwykłą atrakcją jest cypel w Nowopolu w gminie Wietrzychowice, gdzie Dunajec uchodzi do Wisły. Wody obu rzek nie mieszają się, lecz tworzą dwie osobne, różnokolorowe wstęgi. Miejsce to zostało wyróżnione w konkursie Turystyczne Skarby Małopolski w 2019 roku w kategorii „Unikatowa atrakcja turystyczna”. Także tutaj, na północy regionu, działają winnice zrzeszone w enoTARNOWSKIE. Geograficznie to już tereny Płaskowyżu Tarnowskiego na granicy z Kotliną Sandomierską, co daje specyficzny, ciepły i wilgotny mikroklimat. Wzniesienia są tu niewielkie.

Przyroda pogórzy i Powiśla to również liczne szlaki piesze i rowerowe o niewielkich różnicach wzniesień, które nadają się idealnie na wycieczki dla całych rodzin. Prowadzą przez tereny nieskażone działalnością człowieka, a łączą je inwestycje zrealizowane przez Tarnowską Organizację Turystyczną.

fot.: Damian Radziak

Na szlaku rowerowym EnoVelo

To przede wszystkim szlaki rowerowe EnoVelo, które tworzą sieć tras lokalnych połączonych z przebiegającymi przez region tarnowski trasami VeloDunajec, Wiślaną Trasą Rowerową i VeloMetropolis. Wybudowano przy nich stacje rowerowe, altanki, miejsca na grilla i sanitariaty.

Z LOTU PTAKA

Ten piękny region aż prosi się, by pooglądać go z góry. Z wieży w Bruśniku (Pogórze Rożnowskie) można podziwiać okolice Ciężkowic, z wieży widokowej w Dąbrówce Szczepanowskiej doskonale widać panoramę Tarnowa i doliny Dunajca. Podświetlona drewniana konstrukcja składa się z pięciu kondygnacji, na których powstały tarasy widokowe. Kolejny obiekt znajdziemy na Brzance, jednym z najwyższych wzniesień Pogórza Ciężkowickiego, skąd rozpościera się widok na samo Pogórze, Beskid Sądecki, Niski, a nawet Pieniny i Tatry. Do-

fot.: Piotr Wróbel

Wieża widokowa na Brzance

jedziemy do niej samochodem. Jeszcze wyżej będzie sięgać nowa konstrukcja widokowa w Jadownikach koło Brzeska. Krajobrazy można podziwiać także ze wzgórz (np. Furmaniec koło Tuchowa) lub wież zamkowych – tu polecamy wzgórze zamkowe w Czchowie, gdzie przy okazji można obejrzeć kolekcję średniowiecznej broni, a także ruiny zamku na górze św. Marcina z pięknym widokiem na Tarnów i okolice. Na koniec warto wspiąć się po szklanych schodach wieży tarnowskiego ratusza – mieściło się w niej niegdyś stanowisko ogniowej straży pożarnej, do dziś zachował się tu najstarszy działający zegar wieżowy w Małopolsce.

WIEŻA WIDOKOWA	UMIEJSCOWIENIE	WYSOKOŚĆ
Dąbrówka Szczepanowska	Golgota (395 m n.p.m.)	16 m
Brzanka	Brzanka (534 m n.p.m.)	20 m
Bruśnik	Bruśnik (420 m n.p.m.)	23 m
Bocheniec	Bocheniec (394 m n.p.m.)	25 m
Szpilówka	Szpilówka (516 m n.p.m.)	32 m

foto.: Krzysztof Gzył

foto.: Krzysztof Gzył

foto.: Damian Redziak

enoTARNOWSKIE, tu znajdziesz:

- Perłę polskiego renesansu
- Najwyższe i najpiękniejsze renesansowe pomniki nagrobne
  - Polski biegun ciepła
  - Wioskę winiarską
  - Co dziesiątą polską winnicę
- Zapierające dech w piersiach widoki z winnic
  - Pierwsze wzniesienia Karpat
- Największy i najmniejszy drewniany kościół
  - Malowaną wieś Zalipie
- Skamieniałe Miasto oraz kilometrową ścieżkę w koronach drzew
- Budynek, w którym skomponowano piosenkę „Płonie ognisko”
- Najwspanialszą rodzinną rezydencję w Galicji
- Jedną z najpiękniejszych tras kolejowych w Polsce – „Kryniczankę”

Więcej na:
www.tarnow.travel

Tarnowskie Centrum Informacji
Rynek 7, 33-100 Tarnów
☎ + 48 14 688 90 90
✉ centrum@tarnow.travel
🌐 www.tarnow.travel

Tarnowska Organizacja Turystyczna
ul. Wałowa 2/12, 33-100 Tarnów
☎ + 48 14 626 83 14
✉ lottot@wp.pl
🌐 www.lot.tarnow.pl